

ABUZUL DE PUTERE SAU ABUZUL DE SERVICIU: DELIMITAREA ILICITULUI PENAL DE CEL CONTRAVENȚIONAL

Adriana EȘANU

Universitatea de Stat din Moldova

Prezentul studiu este consacrat determinării concrete a momentului în care abuzul de putere sau abuzul de serviciu finalizează a mai fi o faptă contravențională în sensul art.312 Cod contravențional, metamorfozându-se într-o faptă prejudiciabilă care este incriminată în sfera ilicitului penal, la concret – la art.327 CP RM. Obiectivul enunțat ridică numeroase probleme, dat fiind interpretarea neunitară a conținutului unor semne ce constituie criteriile de demarcație între numitele fapte, care, la rândul lor, au ocazionat o insecuritate juridică; or, destinatarul și beneficiarul legii penale rămân într-o incertitudine asupra sferei de aplicare a uneia dintre legi: penale ori contravenționale. Astfel printr-o lucrare au fost soluționate unele chestiuni principiale referitoare la motivul de operare al făptuitorului în contextul folosirii situației de serviciu și la urmările prejudiciabile rezultate dintr-o astfel de activitate, ceea ce ne-a permis disocierea infracțiunii prevăzute la art.327 CP RM de contravenția cu aceeași denumire consacrată în art.312 Cod contravențional.

Cuvinte-cheie: *abuz de putere, abus de serviciu, ilicit penal, ilicit contravențional, folosirea situației de serviciu, interese publice, interes material, interese personale.*

ABUSE OF POWER OR ABUSE OF SERVICE: DEMARCATION OF CRIMINAL AND CONTRAVENTION ILLICIT

This article is devoted to the concrete determination of the moment in which the abuse of power or abuse of service finishes with a contravention deed of Article 312 from Contravention Code, changing completely in a prejudicial deed which is charged in the criminal illicit sphere specifically in Article 327 Criminal Code. The stated objective raises many problems given the heterogeneous interpretation of the signs' content which constitute demarcation criteria between called facts, which in turn have brought legal insecurity or the recipient and beneficiary of Criminal Law remains in an uncertainty over the application sphere of one of the laws: criminal or contravention. Beyond that, in this paper were solved some issues related to the operating reason in the context of situation use and to the harmful consequences resulting from this activity, the fact which allowed the author to dissociate the infringement referred to Article 327 Criminal Code the contravention with the same name enshrined in Article 312 Contravention Code.

Keywords: *abuse of power; abuse of service; unlawful contravention, criminal illicit, the use of the official position, public interests, material interest, personal interests.*

Abuzul de putere sau abuzul de serviciu își găsește sediul atât în sfera ilicitului penal, cât și a celui contravențional. Reieșind din prevederea de la art.327 CP RM, abuzul de putere sau abuzul de serviciu constituie o infracțiune care aduce atingere activității de serviciu în sfera publică, dar care nu este legată nemijlocit de corupție. Corespondentul acestei incriminări în plan contravențional este art.312 Cod contravențional, purtând aceeași denumire, raportându-se la categoria contravențiilor ce afectează activitatea autorităților publice. *Generaliter*, incriminarea de la art.327 CP RM are menirea de a proteja în plan principal bunul mers al activității serviciului în care persoana publică, respectiv persoana cu funcție de demnitate publică, sunt încadrate, iar prin contravenția de la art.312 Cod contravențional se ocrotește bunul mers al activității autorităților publice în care acestea sunt încadrate, în ambele cazuri prin îndeplinirea atribuțiilor de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, promptitudine și corectitudine, fără abuzuri, precum și prin apărarea intereselor publice, a drepturilor și intereselor legale ale persoanei fizice sau ale persoanei juridice. O asemenea abordare legislativă reprezintă o reflecție a unor prevederi din documentele juridice cu vocație internațională. *In concreto*, ne referim la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31.10.2003 [7], care vizează nemijlocit materia tratată la art.19 „Abuzul de funcții”, în conformitate cu care fiecare Stat parte are în vedere să adopte măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracter de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, faptei unui agent public de a abuza de funcțiile sau de postul său, adică de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească, în exercițiul funcțiilor sale, un act cu încălcarea legii, cu scopul de a obține un folos necuvenit pentru sine sau pentru altă persoană sau entitate.

Denumirea comună dată preceptului ilicitului penal și celui contravențional se datorează identității elementului material, care constă în activitatea de folosire intenționată a situației de serviciu. Preliminar, vom statua asupra înțeleșului exact al acestui act de conduită. Astfel, în conformitate cu pct.18 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor”, nr.23 din 28.06.2004 [5], prin „folosirea situației de serviciu” se înțelege săvârșirea unor acțiuni sau inacțiuni care decurg din atribuțiile de serviciu ale făptuitorului și care sunt în limitele competenței sale de serviciu. Astfel privesc lucrurile, deducem că pentru reținerea sferei ilicitului penal ori a celui contravențional este absolut obligatorie incidența unei situații-premise – existența prealabilă a unui serviciu în care făptuitorul își desfășoară activitatea. Iată de ce, cu referire la această condiție folosită la alcătuirea conținutului infracțiunii și al contravenției, putem constata că persoanele care nu dispun de atribuții de serviciu nu pot să apară ca subiecți ai faptei prevăzute la art.312 Cod contravențional, respectiv la art.327 CP RM.

În altă ordine de idei, contrapunând cele două texte de lege, adică art.312 Cod contravențional și art.327 CP RM, remarcăm că pentru a se reține ilicitul contravențional de abuz de putere sau abuz de serviciu este absolut obligatoriu ca folosirea situației de serviciu să se realizeze într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice. Întrucât în dispoziția art.327 CP RM nu este invocată această cerință, fără a intra în esența lucrurilor, la prima vedere se creează impresia că răspunderea penală pentru abuz de putere sau abuz de serviciu nu este condiționată de acest mod, deducție care este însă aparentă. În realitate, dacă folosirea situației de serviciu s-ar săvârși într-o manieră în care nu ar contraveni intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, nu s-ar mai pune problema tragerii făptuitorului la răspundere, oricare ar fi ea, întrucât ar constitui o exercitare a atribuțiilor de serviciu în limitele legalității. Întru confirmarea lezării prin infracțiunea de abuz de putere sau abuz de serviciu a intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, ca efect al folosirii situației de serviciu, facem referire la textul de lege prevăzut la alin.(1) art.327 CP RM, prin care se desemnează urmările prejudiciabile. Potrivit acestuia, în calitate de obiecte ale daunei cauzate prin infracțiune apar: interesele publice, precum și drepturile și interesele private (ale persoanei fizice sau juridice). De aici și concluzia: dacă obiecte ale daunei cauzate prin infracțiune constituie interesele publice sau drepturile și interesele ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice și, de vreme ce acestea suportă o lezare efectivă, folosirea situației de serviciu este comisă într-un mod care contravine obiectelor asupra cărora se îndreaptă activitatea infracțională. Din această perspectivă, cele două fapte supuse comparării sunt similare.

În contextul celor descrise mai sus, cercetarea urmărilor prejudiciabile ale abuzului de putere sau abuzului de serviciu devine imperios necesară, avându-se în vedere că acest semn constitutiv are implicații directe asupra întinderii răspunderii penale. Or, spre deosebire de art.312 Cod contravențional, în cazul componenței infracțiunii prevăzute la art.327 CP RM urmările prejudiciabile reprezintă un semn obligatoriu al laturii obiective. Deci, pentru consumarea infracțiunii de abuz de putere sau abuz de serviciu este obligatorie survenirea unei urmări prejudiciabile, și anume:

- daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice (alin.(1) art.327 CP RM);
- urmări grave (lit.c) alin.(2) art.327 CP RM).

Reieșind din interpretarea sistemică a normelor juridico-penale, și anume – din art.126 coroborat cu art.327 CP RM, urmările prejudiciabile prevăzute la alin.(1) art.327, precum și cele de la lit.c) alin.(2) art.327 CP RM au atât o natură patrimonială, cât și nepatrimonială.

Dacă dauna cauzată de către făptuitor ca efect al comiterii abuzului de putere sau abuzului de serviciu este de natură patrimonială, subiecții oficiali de aplicare în concret a legii penale urmează să stabilească, în baza probelor administrate, cuantumul daunelor cauzate. Această operațiune este absolut principială atât timp cât înseși urmările prejudiciabile constituie una dintre liniile de demarcație între art.312 Cod contravențional și art.327 CP RM. Astfel, la aprecierea caracterului considerabil al daunei, subiecții oficiali se vor conduce de criteriile prevăzute la alin.(2) art.126 CP RM, și anume: valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei. Luând în calcul dimensiunea graduală a prejudiciului, dauna în proporții considerabile se situează la mijlocul a două extreme: între o daună obișnuită și o daună în proporții mari. Din aceste rațiuni, considerăm că daunele considerabile patrimoniale specifice infracțiunii prevăzute la

art.327 CP RM nu dispun de o limită inferioară orientativă, ci doar de o limită maximă cuantificabilă. Astfel, dacă în rezultatul comiterii abuzului de putere sau abuzului de serviciu s-a cauzat o daună patrimonială ce depășește 2500 u.c., atunci cele comise alcătuiesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la lit.c) alin.(2) art.327 CP RM, deoarece prin infracțiune s-au cauzat urmări grave. Formal, în sensul alin.(1) art.126 CP RM, parametrii valorici ai daunei patrimoniale care se situează între 2500 u.c. și 5000 u.c. reprezintă proporții mari, iar cei care depășesc 5000 u.c. constituie proporții deosebit de mari. Însă, de vreme ce daunele în proporții mari, precum și daunele în proporții deosebit de mari nu se regăsesc printre urmările prejudiciabile ale abuzului de putere sau abuzului de serviciu și întrucât acestea sunt exponențial mai prejudiciabile decât proporțiile considerabile, atât daunele în proporții mari, cât și daunele în proporții deosebit de mari constituie modalități ale urmărilor grave, înscriindu-se astfel în tipajul variantei agravate prevăzute la lit.c) alin.(2) art.327 CP RM. Această soluție de calificare își găsește oglindire și în practica judiciară. Bunăoară, într-o cauză instanța de judecată l-a recunoscut vinovat pe inculpat în săvârșirea infracțiunii prevăzute la lit.c) alin.(2) art.327 CP RM, întrucât: *Activând în calitate de director al Institutului de Protecție a Plantelor și Agricultură Ecologică a Academiei de Științe a Moldovei, la 29 martie 2007 V.L. a emis și a semnat ordinul nr.18-C, dispunând acordarea pentru sine a unui supliment lunar în mărime de 3308 lei pe tot parcursul anului 2007, iar la 10 ianuarie 2008 a semnat ordinul nr.1-C, prin care a dispus acordarea pentru sine a unui supliment lunar în mărime de 4800 lei pe tot parcursul anului 2008, pentru majorarea volumului de lucru, din contul mijloacelor extrabugetare la nivelul retribuirii muncii. Astfel, pentru perioada anilor 2007-2008 V.L. a primit neîntemeiat suplimente salariale în sumă totală de 105.738 lei* [8] (sublinierea ne aparține – n.a.).

Dacă dauna cauzată de către făptuitor ca efect al comiterii abuzului de putere sau abuzului de serviciu este de natură nepatrimonială, la aprecierea caracterului considerabil al daunei, subiecții oficiali de aplicare în concret a legii penale se vor conduce de criteriul prevăzut la alin.(2) art.126 CP RM, și anume: gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Reieșind din acest criteriu, titular al daunei nepatrimoniale considerabile este doar o persoană fizică, nu și una juridică. În legătură cu aceasta, recomandăm subiecților abilitați cu aplicarea legii penale să ia în calcul anumiți factori, precum: statutul și poziția oficială a persoanei care a comis fapta; durata activității infracționale a făptuitorului; caracterul sistematic sau unitar al activității infracționale; numărul de persoane afectate de actele nejustificate sau ilegale ori deciziile adoptate și amprenta lor la nivel local, național sau internațional; nivelul autorităților a căror reputație a fost afectată; gradul de lezare a credibilității autorității sau instituției în care activează făptuitorul; impactul ingerinței în funcționarea normală a autorității de stat și tipul acestei ingerințe etc. Mai mult ca atât, uneori un act și consecința infracțională pot fi inseparabile (de exemplu, activitățile ilegale ale unei persoane publice constituie, în același timp, deprecierea reputației unei autorități publice sau subminarea autorității unității sau subdiviziunii reprezentate de făptuitor). Sub acest aspect, relevant este următorul exemplu din practica judiciară: *P.S. a fost recunoscută vinovată, inter alia, în comiterea infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.327 CP RM. Aceasta activa în calitate de contabil-șef în Secția Asistență Socială și Protecția Familiei Cahul din cadrul Consiliului raional Cahul. Intenționat. Folosindu-se de situația de serviciu, având acces la biletele de reabilitare medicală gratuită ce se eliberează de Secția Asistență Socială și Protecția Familiei Cahul, având în competență eliberarea acestora, a urmărit, în interes material și personal, scopul de a beneficia ilegal pentru sine de un curs de reabilitare medicală gratuit. Neavând dreptul la acesta, la data de 20 iulie 2009, aflându-se în or. Cahul, în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu, a acționat contrar prevederilor pct.2.1-2.3, 3 ale Ordinului Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr.32 din 09.06.2003 despre aprobarea Regulamentului cu privire la evidența și distribuirea biletelor de reabilitare medicală a persoanelor în vârstă și cu dizabilități. Conform acestor prevederi, de bilete de reabilitare medicală pot beneficia doar persoanele în vârstă și cu dizabilități de la vârsta de 18 ani aflate la evidența organelor de asistență socială, iar scutirea în mărime de 100% se acordă anumitor categorii de persoane din cadrul acestora. Astfel, și-a eliberat sieși bilet de reabilitare medicală gratuită Seria VIC nr.002542 la Centrul de reabilitare a invalizilor și pensionarilor al Republicii Moldova „Victoria” din orașul Sergheevca (Ucraina). În acest bilet a introdus date vădit false, precum că este pensionară după limita de vârstă, în baza căruia în perioada 30.07.2009-19.08.2009 a beneficiat, ilegal, de tratament de reabilitare medicală la Centrul de reabilitare a invalizilor și pensionarilor al Republicii Moldova „Victoria” din Sergheevca. Prin acțiunile sale intenționate, P.S. a cauzat daune în proporții considerabile Consiliului raional Cahul în mărime de 5405,6 lei, ce reprezintă costul biletului de reabilitare medicală menționat, precum și daune în proporții considerabile intereselor publice* (sublinierea ne aparține – n.a.) ca

urmare a încălcării ordinii stabilite privind distribuirea biletelor de reabilitare medicală persoanelor în vârstă și cu dizabilități, eliberării ilegale a biletului de reabilitare medicală gratuită, subminând autoritatea organelor publice și a instituțiilor de stat [9] (sublinierea ne aparține – n.a.).

În altă ordine de idei, consemnăm că delimitarea ilicitului penal de cel contravențional în baza criteriului urmării prejudiciabile constituie o activitate complexă, aceasta fiind condiționată de reticența legiuitorului de a consacra legal o limită inferioară orientativă a urmării prejudiciabile patrimoniale care s-ar înscrie în conceptul de daune considerabile specifice infracțiunii prevăzute la art.327 CP RM. Amintim că într-un studiu anterior [4, p.234-235] am adus argumentele de rigoare în susținerea alegației, potrivit căreia sintagma „*daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice*” este lipsită de precizie, existând pericolul real de instaurare a arbitrarului judiciar. De altfel, această caracteristică este proprie și sintagmei „*urmări grave*” care apare pe post de circumstanță agravantă a infracțiunii de abuz de putere sau abuz de serviciu consacrată la lit.c) alin.(2) art.327 CP RM. Tocmai datorită naturii estimative a urmărilor prejudiciabile ale infracțiunii prevăzute la art.327 CP RM, existența sau inexistența și dimensiunea graduală a acestora (obișnuită, considerabilă, gravă) trebuie să fie stabilită de instanță în fiecare caz în parte. Pentru a rezolva problema întinderii daunei considerabile, precum și a urmării grave într-un caz individual, este necesar să se ia în considerare cât de periculoasă este fapta comisă, avându-se în vedere sensul general al justiției și conștientizarea juridică a societății, precum și impactul afectării interesului legal protejat. Dacă subiecții investiți cu aplicarea legii penale vor omite să soluționeze astfel de chestiuni de principiu, condamnarea se va considera una arbitrară, ceea ce va spori probabilitatea condamnării Republicii Moldova de către CtEDO pentru încălcarea previzibilității legii penale [1, §104]. De aceea, dacă există dubii privind existența daunelor considerabile cauzate intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice ca efect al comiterii abuzului de putere sau abuzului de serviciu, se va reține ilicitul contravențional. De exemplu, *S.O. a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute la art.312 Cod contravențional. Acesta exercita, în baza Ordinului IGP al MAI nr.41-ef din 07.03.2014, funcția de șef al Secției Management Operațional a Inspectoratului de Poliție Strășeni și, conform art.3 al Legii privind protecția datelor cu caracter personal, nr.133 din 08.07.2011, era, în cadrul Inspectoratului de Poliție Strășeni, persoană împuternicită cu drept de acces la baza de date „Registru de Stat al populației”. La 17 noiembrie 2014 a primit spre executare necondiționată adresarea oficială a Procurorului raionului Strășeni nr.7133 din 14.11.2014. Prin aceasta i se solicita informația din baza de date ACCES cu privire la traversarea frontierei de stat de către fostul colaborator al poliției G.V. (acuzat de comiterea mai multor infracțiuni și având statut procesual de inculpat pe o cauză aflată pe rol în Judecătoria Strășeni). Manifestând ilegal protecție și solidaritate față de G.V. (coleg de serviciu cu care a activat), S.O. s-a împotrivit și a refuzat, în interesul fostului său coleg, să elibereze și să expedieze informația permisă prin acte normative de a fi furnizată. La fel, în continuarea comportamentului său ilicit, la 20 noiembrie 2014, la intervenția conducătorului subdiviziunii din care face parte (a șefului IP Strășeni) și a colegului de serviciu U.T. de a elibera și expedia necondiționat oficial informația solicitată cu referire la traversarea frontierei de stat de către G.V., sfidând ordinele primite, a refuzat să furnizeze informația solicitată de Procuratură. Prin inacțiunea sa S.O. a condiționat și a creat impedimente în activitatea acuzatorului de stat, limitându-i exercitarea atribuțiilor sale legale în cadrul ședinței de judecată din 26 noiembrie 2014 pe marginea cauzei penale nr.ZZZ, ceea ce contravine intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice (Procuraturii Strășeni). Instanța de fond a ajuns la concluzia că cele comise de S.O. corect au fost încadrate de către procuror în baza art.312 Cod contravențional, dat fiind faptul că acțiunile lui nu puteau fi calificate drept componentă de infracțiune (adică, potrivit art.327 CP – n.a.), pe motiv că lipsește latura obiectivă care urma să se manifeste prin cauzarea daunelor în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice* [6] (sublinierea ne aparține – n.a.)

Pe bună dreptate, refuzul de a acorda persoanelor fizice sau juridice informația permisă prin acte normative reprezintă un caz particular de folosire a situației de serviciu și, întrucât în speță s-a ajuns la concluzia că această activitate nu a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, considerăm întemeiată soluția instanței de fond. Este regretabil că instanța de recurs [3] a criticat această soluție, statuând *inter alia*: „*Instanța de fond, încadrând fapta contravențională imputată lui S.O. conform art.312 Cod contravențional, n-a ținut cont de faptul că*

latura obiectivă a contravenției date constă în: folosirea de către persoana cu funcție de răspundere a situației de serviciu; cauzarea de daune considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice; legătura de cauzalitate dintre folosirea situației de serviciu și daunele cauzate". În realitate, latura obiectivă descrisă este propice infracțiunii prevăzute la art.327 CP RM, nu însă faptei prevăzute la art.312 Cod contravențional; or, după cum rezultă din interpretarea sistemică a normelor în cauză, ilicitului contravențional îi este străină vreo urmare prejudiciabilă cu relevanță la încadrare.

Totuși, urmarea prejudiciabilă nu este unicul criteriu de demarcație între ilicitul penal și cel contravențional în materie de abuz de putere sau abuz de serviciu. Aceasta deoarece sintagma utilizată în dispoziția art.312 Cod contravențional „dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii”, fiind raportată la textul de lege prevăzut la art.327 CP RM, denotă că și motivul folosirii situației de serviciu constituie criteriu de delimitare a normelor luate în vizor. Dacă în cazul faptei prevăzute la art.312 Cod contravențional motivul nu are nicio relevanță, atunci în cazul infracțiunii prevăzute la art.327 CP RM motivul concretizat în interesul material ori un alt interes personal constituie semn secundar al laturii subiective cu relevanță la încadrare. Tocmai confirmarea interesului material sau a unui alt interes personal coroborat cu urmarea prejudiciabilă concretizată în daune în proporții considerabile intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice a determinat aplicarea ilicitului penal de abuz de putere sau abuz de serviciu în următoarele cauze:

- În fapt, C.I. a fost învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute la art.327 alin.(1) Cod penal. Activând în funcția de executor judecătoresc, la 08.06.2010 acesta urma să exercite titlul executoriu nr.1-742/09 din 20.10.2009, emis în baza sentinței Judecătorei Bălți din 20.10.2009 cu privire la condamnarea lui M.L. potrivit art.326 alin.(2) Cod penal. Prin această sentință s-a dispus transmiterea corpurilor delictive – a 5000 de euro – către organul de urmărire penală. Contrar atribuțiilor de serviciu, C.I., folosind situația sa de serviciu, în interes material, intenționat nu a transmis, conform sentinței judecătorești, corpurile delictive – 5000 de euro – către organul de urmărire penală, din suma dată folosind în scopuri personale 1000 de euro (sublinierea ne aparține – n.a.), care la 08.06.2010, conform cursului oficial al BNM, constituiau 15.474,80 lei. Astfel C.I. a cauzat intereselor publice daune în proporții considerabile [10];

- În fapt, B.S. a fost recunoscut vinovat, printre altele, de comiterea infracțiunii prevăzute la art.327 alin.(1) Cod penal. B.S. deținea funcția de ofițer operativ de sector al postului de poliție Talmază, r-nul Ștefan-Vodă. La 31.12.2011, în jurul orei 03.00, a fost informat prin telefonul mobil de către cet. P.A. că în casa ei a intrat o persoană necunoscută de gen masculin și a violat-o. Din conținutul informației primite B.S. a reținut că P.A. este victimă a unui viol. Presupunând că această infracțiune nu va putea fi descoperită, B.S., acționând în interes personal, exprimat în dorința de a diminua artificial numărul de infracțiuni nedescoperite pe sectorul său de activitate și de a camufla incompetența sa profesională de a stabili, preveni, curma infracțiunile, de a identifica și pune sub urmărire penală persoanele care le-au săvârșit (sublinierea ne aparține – n.a.), a decis să tănuiască de la înregistrare infracțiunea în cauză. În rezultatul acțiunilor lui B.S., contrare scopului procesului penal, intereselor publice le-au fost cauzate daune în proporții considerabile, manifestate în tănuirea de infracțiuni și lezarea prin aceasta a imaginii poliției ca organ de drept al autorităților publice, chemat să apere pe baza respectării stricte a legilor viața, sănătatea și libertățile cetățenilor și ale statului de atentate criminale și de alte atacuri nelegitime [11].

Este de remarcat că, în sensul alin.(1) art.327 CP RM, interesul urmărit de făptuitor nu poate fi decât personal, deducție bazată pe interpretarea literară a sintagmei „în interes material ori în alte interese personale”. Aceasta rezultă și din interpretarea sistemică a dispoziției art.327 CP RM și a celei de la art.335 CP RM. Întrucât în alin.(1) art.327 CP RM lipsește sintagma „în interesul terților, direct ori indirect”, așa cum, de exemplu, se reține în alin.(1) art.335 CP RM, motivul infracțiunii de abuz de putere sau abuz de serviciu (art.327 CP RM) nu poate consta în valorificarea interesului unui terț. Din aceste rațiuni, alin.(1) art.327 CP RM nu este aplicabil în cazul în care interesul material este condiționat de necesitatea făptuitorului de a asigura un câștig material unor terțe persoane [2, p.900]. Excepție constituie doar situația în care abuzul de putere sau abuzul de serviciu se comite în interesul (în favoarea) unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale. În acest caz, valorificarea interesului terțului având un statul special – de grup criminal organizat sau de organizație criminală, ca efect al folosirii situației de serviciu, urmează să fie încadrată în baza alin.(3) art.327 CP RM.

Dacă însă nu se confirmă interesul material sau un alt interes personal care stă la baza activității infracționale a folosirii situației de serviciu, chiar dacă această activitate cauzează daune în proporții considerabile intereselor publice ori drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, cele săvârșite se vor înscrie în tipajul ilicitului contravențional. Rațiunea unei asemenea soluții se deduce tocmai din textul de lege prevăzut la art.312 Cod contravențional – „*dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii*”. De vreme ce nu există motivul infracțiunii cerut de norma de incriminare, nu există latura subiectivă, deci fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Ca rezultat al studiului întreprins, concluzionăm că folosirea situației de serviciu realizată într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice intră în sfera ilicitului contravențional (art.312 Cod contravențional), în cazul în care există una din următoarele configurații:

- ✓ Folosirea situației de serviciu nu este săvârșită din interes material sau în alt interes personal și nu există daune în proporții considerabile cauzate intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice;
- ✓ Folosirea situației de serviciu este săvârșită din interes material sau în alt interes personal, însă nu există daune în proporții considerabile cauzate intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice;
- ✓ Folosirea situației de serviciu cauzează daune în proporții considerabile intereselor publice, drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, însă nu este săvârșită din interes material sau în alt interes personal.

Bibliografie:

1. *A se vedea*: Case of Liivik vs. Estonia, CEDH, 25 june 2009. [Accesat 26.07.2015] Disponibil: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-93250>
2. BRÎNZA, S., STATI, V. *Tratat de drept penal. Partea Specială*. Vol.II. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1300 p. ISBN 978-9975-53-470-3
3. Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2015. Dosarul nr.4r-583/15. [Accesat 24.07.2015] Disponibil: http://instante.justice.md/apps/hotariri_judecata/inst/cac/ cac.php
4. EȘANU, A. Viziune critică asupra semnelor estimative ce desemnează urmările prejudiciabile ale infracțiunilor prevăzute la art.327 și art.328 CP RM. În: *Materialele Conferinței științifice internaționale cu genericul „Rolul științei și educației în implementarea Acordului de Asociere la Uniunea Europeană”, eveniment dedicat aniversării a 60 de ani ai academicianului Valeriu Canțer: Chișinău, 5 februarie 2015*. Iași: Vasiliana '98, 2015, p.234-239. ISBN 978-973-116-404-5
5. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor”, nr.23 din 28.06.2004. În: *Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova*, 2004, nr.8, p.5-11.
6. Hotărârea Judecătorei Strășeni din 23 ianuarie 2015. Dosarul nr.4-21/2015. [Accesat: 24.07.2015] Disponibil: http://instante.justice.md/apps/hotariri_judecata/inst/jst/jst.php
7. Ratificată prin Legea Republicii Moldova pentru ratificarea Convenției ONU împotriva corupției, nr.158 din 06.07.2007. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2007, nr.103-106.
8. Sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău, din 20 decembrie 2011. Dosarul nr.1-438/2011. [Accesat: 24.07.2015] Disponibil: instante.justice.md/apps/hotariri_judecata/inst/jb/jb.php
9. Sentința Judecătorei Cahul din 25 octombrie 2012. Dosarul nr.1-73/12. [Accesat: 26.07.2015] Disponibil: http://instante.justice.md/apps/hotariri_judecata/inst/jch/jch.php
10. Sentința Judecătorei Bălți din 25.02.2011. Dosarul nr.1-195/2011. [Accesat: 21.07.2015] Disponibil: http://instante.justice.md/apps/hotariri_judecata/inst/jba/jba.php
11. Sentința Judecătorei Ștefan-Vodă din 06 decembrie 2012. Dosarul nr.1-240/12. [Accesat: 21.07.2015] Disponibil: http://instante.justice.md/apps/hotariri_judecata/inst/jsv/jsv.php

Prezentat la 18.09.2015